

СТАНОВИЩЕ

на

**Проф.д-р Петър Лозанов Славейков, СУ“Св.Климент Охридски“, Геолого-
Географски факултет,**

член на научното жури , назначено с РД 38-423/от 02.07.2015г. на Ректора на
СУ“Св.Кл.Охридски“ за защита на дисертационния труд за ОНС „Доктор“ в област

4. Природни науки, математика и информатика.

Професионално направление - **4.4. Науки за Земята**

Научна специалност – „**География на населението и селищата**”.

Катедра „Регионална и политическа география”, ГГФ, СУ”Св. Кл. Охридски”
на тема „**Външни миграции в България през периода 1989 – 2010г.**”

Относно: Представеният дисертационен труд с автор **Адреан Христов Георгиев , редовен докторант към катедра „РПГ“** на Геолого-Географския факултет към СУ”Св.Климент Охридски”. Той е роден през 1969г. Получава магистърска степен по география в ГГФ на СУ”Св.Климент Охридски” през 1995г. в катедра „География на населението и селищата”. След спечелването на конкурс, през месец Юли,2011г. е зачислен за редовен докторант към катедра РПГ на ГГФ със Заповед на Ректора РД № 20-971/18.07.2011..Отчислен е с право на защита в определения срок през 2014г. След обсъждане на разширен катедрен съвет на 17.06.2015г. е даден ход на защитата на дисертационния труд. Всички документи по процедурата отговарят на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски”.

Представеният за рецензиране дисертационен труд има обем от 182 страници текст, включително 36 таблици и 40 фигури в текста, които обаче не са номерирани последователно. Към дисертационния труд са приложени 5 картни и 8 таблични приложения, с което текста е добре онагледен и допълнително изяснен за читателя.!

Библиографската справка по темата съдържа 40 заглавия на български език, 11 заглавия на немски и английски език и 4 интернет адреса. Това разпределение е разбираемо като се има предвид темата на дисертационния труд.

В структурно отношение трудът е поделен на: Уводна част, 3 глави и Заключение. В съдържанието на дисертационния труд не са отбелязани страниците на отделните раздели и подраздели, което затруднява ориентацията на читателите.

Уводната част е посветена на актуалността на темата, нейната дисертабилност, изучеността на проблема с посочването на основните литературни източници, формулирани са ясно целта, задачите, обекта и предмета на изследването. Докторантът е изложил ясно своята теза и ползваните от него методи на изследване. Той е посочил и една стара слабост на НСИ – противоречивите данни за напусналите страната ни лица.

Поставените от докторанта 5 основни задачи за решаване в изследването му според мен са напълно достатъчни и същевременно показват доброто познаване на проблематиката от страна на автора.

Глава I е озаглавена „Теоретико-методологични основи на изследванията върху миграциите” и има обем от 32 страници. Докторантът правилно е разкрил същността на основните термини и понятия в тази област, факторите, които оказват най-силно влияние върху миграциите, основните миграционни теории и модели, показателите използвани при изследването на миграциите, информационната обезпеченост на изследването и др. Уместно е анализирал накратко правно-нормативната уредба в България касаеща външните миграции и бежанските потоци. Подробно е изяснена същността на метода на Джон Уеб , който докторанта възприема като основен за своето

изследване. Всичко това още веднъж показва доброто познаване от негова страна на проблемите свързани с изследването на миграциите не само у нас , но и въобще! Правилно в Глава I. той е разкрил и структурата на териториално-административното деление на България, с което изследването му е тясно обвързано!

Глава II е озаглавена „**Регионални различия на външните миграции и влиянието им върху динамиката на населението**” и има обем от 95 страници, което я прави ядро на изследването. В нея са посочени териториалния обхват на отделните статистически райони в страната ни, динамиката на населението им , състоянието на различните демографски и други структури на населението им по области, като основно място естествено е отделено на миграционните движения по административни области. Анализът на динамиката на населението е направен с помощта на метода на Джон Уеб, с което приложния характер на разработката значително е повишен, а от друга страна ясно е изведена ролята на миграциите в динамиката на населението в отделните административни области. За това допринася и разглеждането на различните типове динамика в броя на населението на отделните административни области по подпериоди. Приносен момент в дисертационния труд е разглеждането на външните миграции по административни области, което е дало възможност на докторанта да направи и редица актуални изводи. На базата на получените резултати от регионалния анализ на миграциите и на демографската ситуация в отделните региони от страната, докторантът е направил правилни изводи относно влиянието на икономическото развитие върху миграционната подвижност на населението.

Глава III-та от дисертацията е озаглавена „**Отражение на външните миграции върху демографската ситуация в страната**“ и има обем от 30 страници. В нея докторантът е направил исторически преглед на външните миграции в България. Особено ценен е анализът му на външните миграции след 1989г. по направления, периоди и преобладаващи причини. Прави впечатление и фактът, че докторантът обръща сериозно внимание на заплахите, които крие за страната ни задълбочаващата се демографска криза, която лично за мен вече може да се характеризира като „демографска катастрофа“ според тенденциите и състоянието на демографските процеси и техните показатели. Докторантът е посочил , че имиграцията може да се счита за ресурс, който може да смекчи в някаква степен демографската криза, което лично според е нереално в близко бъдеще имайки предвид социално-икономическото състояние на страната ни през последните 25 години и липсата на ясни признаци за излизането йот това незавидно състояние. Посоченото от него нарастване на имиграцията през последните години не може да се приеме като трайна тенденция, защото се дължи основно на временно завръщащи се в страната ни българи, които работят и живеят в страни засегнати по – силно от световната финансова и икономическа криза през последните 5-6 години.

В тази глава правилно докторантът разглежда и един много важен проблем свързан с миграциите - Регионалната политика на Европейския съюз. Правилно той е взел отношение спрямо документите на ЕС , които касаят равномерното териториално разпределение на населението, икономическия потенциал на страните, състоянието на социалната, транспортна и техническа инфраструктура, балансираното и устойчиво развитие, засилването на интеграционните връзки и глобализацията.

Разбира се към текста на тази глава може да има и редица претенции по отношение разграничените от докторанта подпериоди например и редица други, което обаче не намалява по никой начин стойността на разработката.

Заклучението на дисертационният е с обем от 4 страници. В него докторантът е дал накратко в 3 точки обобщение на резултатите от изследването си, а именно: 1. Делът на отрицателното външномиграционно салдо през периода 1989-2010г. е около 53% от общото намаляване на населението на страната, което не го прави определящо.

2. Водещ фактор за намаляването на населението през поледните 15 години от изследвания период е стесненото възпроизводство на българското население.

3. Страната ни разполага с достатъчен ресурс за излизането от демографската криза. Този извод според мен обаче не е подкрепен достатъчно с факти и остава малко голословен.

Много точно докторантът е засегнал проблема с разкъсването на традиционните връзки в българското семейство, което е причината за много от икономическите, политически и чисто демографски неблагоприятия на страната ни през последните 50 години. Правилен е и неговият извод относно необоснованите очаквания на редица наши социолози, че българските емигранти ще се завърнат в Родината си и ще „внесат“ знания и култура в страната ни.

Като достойнство на заключението може да се посочи и изводът на автора за ролята на образованието в решаването поне на част от демографските и стопанско-политически проблеми на България.

Всички тези изводи на докторанта в крайна сметка засилват приложния характер на разработката му.

Като основни слабости на дисертационния труд могат да бъдат посочени следните: 1. Недобро оформление на текста по отношение номерирането на таблици, фигури и страници в съдържанието.

2. Наличие на известен дисбаланс в обема на отделните раздели и преди всичко прекалено големия обем на глава II.

В крайна сметка тези и някои други слабости в разработката не намаляват нейните достойнства, които сравнително ясно са посочени от докторанта и в приложената от него справка за приносите. Последните отговарят напълно на съдържанието на труда и отразяват реалистично характера на изследването.

По темата на дисертационния труд докторантът е представил една публикация, чието заглавие кореспондира напълно със съдържанието на разработката му.

Представеният автореферат на дисертационния труд е изготвен според изискванията и отразява реално и обширно съдържанието на дисертационния труд.

В заключение трябва да подчертая, че от съдържанието на дисертационния труд и представената публикация към него става ясно, че те са самостоятелно дело на докторанта, а допуснатите от него слабости по никакъв начин не намаляват достойнствата на разработката му. Тя има напълно завършен вид, актуална тематика, изпълнени цел и задачи, ползвани са съвременни научно-изследователски методи и всичко това ми дава основание да предложа на Уважаемото научно жури да присъди на Адреан Георгиев ОНС „Доктор“!

СОФИЯ, 15.08.2015г.

**автор на становището: .....
Проф. Д-р Петър Славейков**

